

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง ประเภทของการขับร้องเพลงไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ร้องบรรเลงเพลงดนตรี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ประเภทของการขับร้องเพลงไทย
รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี-นาฏศิลป์) รหัสวิชา ศ๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ประเภทของการขับร้องเพลงไทย

การขับร้องเพลงไทยสามารถแบ่งออกได้ ๓ ประเภท ดังนี้

๑. การขับร้องอิสระ หมายถึง การขับร้องโดยทั่ว ๆ ไป ตามลำพัง เป็นลักษณะของการร้องโดยไม่มีดนตรีประกอบ ผู้ขับร้องสามารถกำหนดระดับเสียงสูง-ต่ำได้ตามความเหมาะสมกับเสียงของตน โดยไม่ต้องคำนึงถึงระดับเสียงของเครื่องดนตรีหรือเสียงของผู้ขับร้องคนอื่น แต่สิ่งที่ควรระวังคือ ผู้ขับร้องต้องรักษาระดับเสียงให้คงที่ ไม่เพี้ยน ถูกต้องตามทำนองและรักษาจังหวะเพลงให้สม่ำเสมอ รวมถึงคำร้องต้องถูกต้องและชัดเจน

๒. การขับร้องประกอบดนตรี เป็นการขับร้องเพลงที่มีเครื่องดนตรีบรรเลงประกอบ อาจจะเป็นบรรเลงรวมวง ได้แก่ วงปี่พาทย์ วงเครื่องสาย หรือวงมโหรี หรือบรรเลงเครื่องดนตรีชิ้นใดชิ้นหนึ่งประกอบการขับร้อง การขับร้องประเภทนี้ผู้ขับร้องต้องคำนึงถึงระดับเสียง ทำนอง จังหวะ ให้กลมกลืนเข้ากับเสียงของเครื่องดนตรี สามารถแบ่งลักษณะของการขับร้องไทยประกอบดนตรีได้ ๓ ลักษณะดังนี้

๒.๑ การร้องคลอ หมายถึง การร้องพร้อม ๆ กับการบรรเลงดนตรีโดยดำเนินทำนองเดียวกัน โดยที่เสียงของเครื่องดนตรีจะบรรเลงทำนองให้เข้ากับเสียงร้องอย่างกลมกลืน ยกตัวอย่างเช่น การสืขอสามสาย หรือซอด้วง ซออู้คลอเสียงร้อง เป็นต้น

๒.๒ การร้องลำลอง หมายถึง การร้องเพลงไปพร้อม ๆ กับการบรรเลงดนตรี แต่วิธีการบรรเลงและร้องต่างดำเนินไปโดยอิสระ โดยบรรเลงไปตามแนวดำเนินทำนองของตนเอง เช่น การร้องลำลองเพลงเห่ – เชิดฉิ่ง (อรวรรณ และคณะ, ๒๕๔๖)

๒.๓ การร้องรับและร้องส่ง หมายถึง การร้องที่มีดนตรีรับในลักษณะของการสลับกันร้องและบรรเลง กล่าวคือ ผู้ขับร้องขึ้นก่อน เมื่อจบท่อนแล้วดนตรีจึงรับด้วยลูกฆ้องหรือทำนองหลักเดียวกัน จากนั้นดนตรีก็จะส่งให้ผู้ขับร้องรับในท่อนต่อไปทำซ้ำในลักษณะเดิมจนร้องและบรรเลงเพลงจบเพลง

๓. การขับร้องประกอบการแสดง หมายถึง การขับร้องประกอบกิริยาอาการของนักแสดงหรือเพื่อบรรยายเรื่องราวในการดำเนินเนื้อเรื่องของการแสดงนั้นๆ เช่น การแสดงโขน การแสดงละคร หนังใหญ่ หุ่นกระบอก เป็นต้น การร้องเพลงลักษณะนี้ต้องคำนึงถึงเสียงดนตรี เสียงของนักร้องด้วยกัน พร้อมกันนั้นจะต้องดูท่าทางและถ่ายทอดอารมณ์ของตัวละครนั้นๆ ด้วย ดังนั้นผู้ขับร้องประกอบการแสดง จำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องบทละคร และฝึกหัดจนเกิดความชำนาญ นับได้ว่าเป็นศิลปะของการขับร้องเพลงไทยในชั้นสูง

แหล่งอ้างอิง

อรวรรณ บรรจงศิลป์ และคณะ. (๒๕๔๖). ดุริยางคศิลป์ไทย. สถาบันไทยศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.